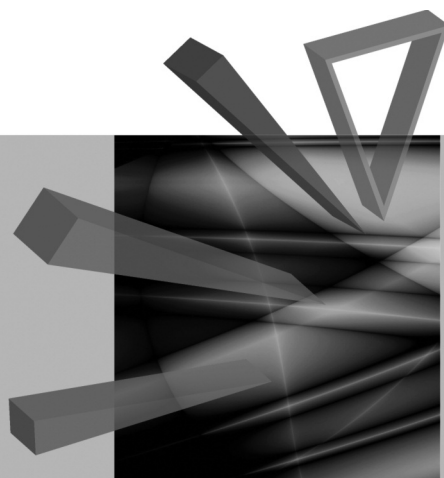

PRACE NAUKOWE
Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
RESEARCH PAPERS
of Wrocław University of Economics

245

Ekonomia

pod redakcją
Jerzego Sokołowskiego
Magdaleny Rękas
Grażyny Węgrzyn

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2012

Recenzenci: Tomasz Bernat, Waclaw Jarmołowicz, Elżbieta Kryńska,
Andrzej Miszczuk, Marzanna Poniatowicz, Stanisław Swadźba,
Grażyna Wolska, Urszula Zagóra-Jonszta

Redakcja wydawnicza: Barbara Majewska, Dorota Pitulec

Redakcja techniczna: Barbara Łopusiewicz

Korekta: Barbara Cibis

Łamanie: Małgorzata Czupryńska

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna na stronie www.ibuk.pl

Streszczenia opublikowanych artykułów są dostępne w międzynarodowej bazie danych
The Central European Journal of Social Sciences and Humanities <http://cejsh.icm.edu.pl>
oraz w The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,
a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się
na stronie internetowej Wydawnictwa
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2012

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-205-5

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	11
Kamil Augustyn, Kazimierz W. Krupa: Ocena stanu kapitału intelektualnego przedsiębiorstw Podkarpacia na podstawie wyników badań empirycznych.....	13
Jan Borowiec: Wahania cykliczne a zmiany realnego efektywnego kursu walutowego w strefie euro.....	23
Katarzyna Czech: Ewolucja realizacji zrównoważonego rozwoju w Polsce	34
Karolina Drela: Utrata pracy w XXI wieku.....	44
Malgorzata Gajda-Kantorowska: Kontrowersje wokół metod pomiaru stabilności wzrostu gospodarczego.....	55
Malgorzata Gasz: Działania stabilizujące gospodarkę Unii Europejskiej w warunkach kryzysu finansów publicznych.....	65
Łukasz Goczek: Porównanie skuteczności polityki fiskalnej i monetarnej na panelowej próbie wektorowo-autoregresyjnej.....	77
Alina Gorczyńska, Danuta Szwajca: Dekoniunktura gospodarcza a restrukturyzacja naprawcza przedsiębiorstwa.....	88
Beata Guziejewska: Kredyty zagrożone i rezerwy celowe na tle ogólnej sytuacji w sektorze bankowym w latach 2008-2010.....	98
Anna Horodecka: Rola prądów filozoficznych w kształtowaniu metodologii nauk ekonomicznych.....	110
Robert Huterski: Wybrane aspekty quasi-fiskalnej działalności Systemu Rezerwy Federalnej Stanów Zjednoczonych.....	120
Marcin Idzik: Zastosowanie gradacyjnego modelu w analizie zaufania do banków i innych instytucji finansowych w Polsce.....	129
Michał Jurek: Koncepcje monetarne D.H. Robertsona i ich wykorzystanie do analizy ilościowej i dochodowej teorii pieniądza.....	139
Tomasz Kacprzak: Bezpieczeństwo pracy a bezpieczeństwo zatrudnienia w Polsce w kontekście <i>flexicurity</i>	148
Marcin Kalinowski: Krytyka korporatywizmu z perspektywy nowej ekonomii politycznej.....	160
Dariusz Kielczewski: Koncepcja ekonomii zrównoważonego rozwoju.....	170
Ilona Kijek, Marta Pszczółkowska: Taksonomiczne ujęcie sytuacji makroekonomicznej państw Unii Europejskiej w latach 2001, 2005 I 2009.....	179
Aldona Klimkiewicz: Konsekwencje podwyższenia wieku emerytalnego kobiet dla rynku pracy.....	191

Ryszard Kowalski: Liberalne państwo dobrobytu wobec najsłabszych grup społecznych.....	201
Sylwester Kozak: Rola banków w dystrybucji produktów ubezpieczeniowych w Polsce w latach 2002-2010.....	210
Sylwester Kozak: Zmiany w strukturze kredytów dla sektora niefinansowego w Polsce w latach 2001-2010	222
Jakub Kraciuk: Wpływ światowego kryzysu finansowego z 2008 roku na gospodarkę Niemiec	233
Mirosław Krajewski: Kapitał ludzki w procesie zarządzania wartością przedsiębiorstwa	243
Barbara Kryk: Szanse i zagrożenia zatrudnienia nosicieli wirusa HIV w opinii studentów.....	253
Iwa Kuchciak: Crowdsourcing w kreowaniu wartości przedsiębiorstwa bankowego.....	263
Robert Kurek: Asymetria informacji na rynku ubezpieczeniowym	272
Katarzyna Kuźniar-Żyłka: Media jako uczestnik procesu informacyjnego w warunkach gospodarki opartej na wiedzy.....	283
Joanna Latuszek: Globalizacja a nierówności między państwami.....	293
Renata Lisowska, Dorota Starzyńska: Działalność innowacyjna polskich przedsiębiorstw przemysłowych na przykładzie województwa łódzkiego	303
Józef Łobocki: Sektor finansowy a kapitał społeczny.....	314
Łukasz Menart: Kluczowe obszary działań menedżera klastra.....	324
Aneta Mikula: Poziom ubóstwa i deprywacji materialnej dzieci w krajach Unii Europejskiej	336
Michał Moszyński: Idee ładu gospodarczego w procesie transformacji systemowej byłej NRD – oczekiwania a rzeczywistość.....	347
Arnold Pabian: Zrównoważona produkcja w gospodarce przyszłości. Perspektywy i bariery rozwoju	357
Wiesław Pasewicz, Artur Wilczyński, Michał Świtlyk: Efektywność państwowych wyższych szkół zawodowych w latach 2004-2010	367
Iwona Pawlas: Społeczno-ekonomiczny rozwój krajów Unii Europejskiej w świetle badań taksonomicznych.....	377
Renata Pęciak: Działania Jeana-Baptiste’a Saya na rzecz instytucjonalizacji nauki ekonomii	386
Elżbieta Pohulak-Żołędowska: Innowacyjność w dobie postindustrialnej....	396
Adriana Politałaj: Efektywność centrów integracji społecznej w zakresie przeciwdziałania długotrwałemu bezrobociu	407
Magdalena Rękas: Ulgi prorodzinne jako element polityki rodzinnej w wybranych krajach Unii Europejskiej	418
Wioleta Samitowska: Ekonomia społeczna wobec wyzwań rynku pracy	432
Anna Skórska: Zmiany sytuacji na polskim rynku pracy jako konsekwencja kryzysu gospodarczo-finansowego.....	443

Grzegorz Sobiecki: Pieniądz doskonały.....	453
Małgorzata Solarz: Wady i zalety mikropożyczek jako narzędzia inkluzji finansowej sprzyjającego wzrostowi dobrobytu	463
Robert Stanisławski: Potrzeby w zakresie rozwoju innowacyjnego małych i średnich przedsiębiorstw nieinnowacyjnych (w świetle badań własnych)	474
Bogusław Stankiewicz: Makroekonomiczny model turystyki medycznej w Polsce – podstawowe uwarunkowania badań	486
Dariusz Eligiusz Staszczak: Znaczenie globalnego kryzysu finansowo-gospodarczego dla zmian światowego systemu ekonomiczno-politycznego.	497
Feliks Marek Stawarczyk: Kryzys na przykładzie Argentyny a ekonomiczne problemy Grecji	507
Stanisław Swadźba: System gospodarczy Polski i Republiki Czeskiej. Analiza porównawcza.....	517
Maciej Szczepankiewicz: Badanie potencjału innowacyjnego studentów	527
Maciej Szumlański: Wzrost kapitału ludzkiego w Unii Europejskiej	537
Sylwia Talar: Crowdsourcing jako efektywna forma współpracy.....	548
Jacek Tomkiewicz: Strefa euro wobec kryzysu finansowego	558
Magdalena Tusińska: Czy wzrost gospodarek krajów Unii Europejskiej jest inteligentny?	568
Monika Utzig: Zadłużenie gospodarstw domowych w monetarnych instytucjach finansowych.....	579
Monika Walicka: Podatkowe uwarunkowania konkurencyjności małych przedsiębiorstw	590
Grzegorz Wałęga: Społeczno-ekonomiczne determinanty zadłużenia gospodarstw domowych w Polsce.....	600
Grażyna Węgrzyn: Uwarunkowania ekonomiczne innowacji w sektorze usług.....	611
Anna Wildowicz-Giegiel: Uwarunkowania kreacji kapitału intelektualnego w polskich przedsiębiorstwach	622
Sylwia Wiśniewska: Budowa współpracy nauki z gospodarką wyzwaniem dla polityki innowacyjnej państwa	633
Renata Wojciechowska: Problem metody badawczej w ekonomii	643
Jarosław Wojciechowski: Wpływ zaburzenia preferencji czasowej na wysokość bezrobocia równowagi na przykładzie Polski	652
Alfreda Zachorowska, Agnieszka Tylec: Efektywność kosztowa aktywnych programów rynku pracy w województwie śląskim w latach 2005-2010 ...	663
Urszula Zagóra-Jonszta: Sektor bankowy w drugiej Rzeczypospolitej	674
Małgorzata Zielenkiewicz: Stopień regulacji publicznej a poziom życia	685
Mariusz Zieliński: Polityka fiskalna a kryzys gospodarczy w wybranych krajach Unii Europejskiej	695

Summaries

Kamil Augustyn, Kazimierz W. Krupa: Assessment of intellectual capital level in enterprises of Podkarpackie Voivodeship based on empirical research results.....	22
Jan Borowiec: Cyclical fluctuations and changes in real effective exchange rate in the euro zone	33
Katarzyna Czech: Evolution of the implementation of sustainable development in Poland	42
Karolina Drela: Job loss in the 21st century	54
Malgorzata Gajda-Kantorowska: Controversy over the methods of measurement of economic growth sustainability	64
Malgorzata Gasz: Performance management stabilizing European Union in an economic public finance crisis.....	76
Lukasz Goczek: Comparison of the effectiveness of fiscal and monetary policy in a panel vector autoregressive model.....	87
Alina Gorczyńska, Danuta Sz wajca: Economic downturns and repair restructuring of a company	97
Beata Guziejewska: Non-performing loans and dedicated reserves against the general state of banking sector in Poland in 2008-2010.....	109
Anna Horodecka: The influence of philosophical schools on the methodology of economics.....	119
Robert Huterski: Selected aspects of quasi-fiscal activities of the Federal Reserve System of the United States.....	128
Marcin Idzik: The use of a gradation model in the analysis of trust in banks and other financial institutions in Poland.....	138
Michał Jurek: Monetary concepts of D.H. Robertson and their use for the analysis of the quantity and income theory of money	147
Tomasz Kacprzak: Job security and employment security in Poland within the context of flexicurity.....	159
Marcin Kalinowski: The criticism of corporatism from the new political economy perspective	169
Dariusz Kielczewski: Conception of the economics of sustainable development	178
Ilona Kijek, Marta Pszczółkowska: A taxonomic view of the European Union states macroeconomic situation in 2001, 2005 and 2009	190
Aldona Klimkiewicz: Consequences of the increase of women's retirement age for the labour market.....	200
Ryszard Kowalski: Liberal welfare state and the most vulnerable social groups	209
Sylwester Kozak: The role of banks in the insurance products distribution in Poland between 2002 and 2010	221

Sylwester Kozak: Changes in the structure of loans to the nonfinancial sector in Poland in 2001-2010.....	232
Jakub Kraciuk: The influence of the world financial crisis of 2008 on the economy of Germany	242
Mirosław Krajewski: Human capital in the process of management of the company's value	252
Barbara Kryk: Chances and threats of employment for carriers of HIV in students' opinion.....	262
Iwa Kuchciak: Crowdsourcing in the creation of banking company value	271
Robert Kurek: Information asymmetry on the insurance market.....	282
Katarzyna Kuźniar-Żyłka: Media as a participant of information process in terms of the knowledge-based economy.....	292
Joanna Latuszek: Globalization and inequality between states	302
Renata Lisowska, Dorota Starzyńska: Innovation activity of Polish manufacturing enterprises based on the example of Łódź Voivodeship.....	313
Józef Łobocki: Financial sector and social capital	323
Łukasz Menart: Key areas for cluster manager's activities.....	335
Aneta Mikula: Level of poverty and material deprivation of children in the European Union countries	346
Michał Moszyński: Ideas of economic order in the process of economic transformation of the former GDR – expectations and reality	356
Arnold Pabian: Sustainable production in the economy of future, perspectives and barriers of development	366
Wiesław Pasewicz, Artur Wilczyński, Michał Świtłyk: Efficiency analysis of state higher vocational schools in 2004-2010	376
Iwona Pawlas: Socio-economic development of European Union economies in the light of taxonomic analysis.....	385
Renata Pęciak: Jean-Baptiste Say's actions for institutionalisation of economics.....	395
Elżbieta Pohulak-Żołędowska: Innovation in post-industrial era.....	406
Adriana Politaj: Effectiveness of centres of social integration in scope of counteraction of long-term unemployment	417
Magdalena Rękas: Family taxation as an instrument of family policies in selected EU countries	431
Wioleta Samitowska: Social economy towards labour market challenges.....	442
Anna Skórska: The changes on Polish labour market as a result of the economic and financial crisis	452
Grzegorz Sobiecki: The perfect currency	462
Małgorzata Solarz: Advantages and disadvantages of micro-loans as the tool of financial inclusion enhancing wealth growth.....	473
Robert Stanisławski: The needs of SMS sector (no-innovative enterprises) for the innovative development (in the lights of own research)	485

Bogusław Stankiewicz: Macroeconomic model of medical tourism in Poland – basic conditions of research.....	496
Dariusz Eligiusz Staszczak: Importance of the global financial-economic crisis for the world economic-political system changes	506
Feliks Marek Stawarczyk: Crisis on the example of Argentina and the economic problems in Greece	516
Stanisław Swadźba: Economic system of Poland and the Czech Republic. Comparative analysis.....	526
Maciej Szczepankiewicz: Research of student's innovative potential.....	536
Maciej Szumlański: Human capital growth in the European Union.....	547
Sylvia Talar: Crowdsourcing as an effective model of cooperation.....	557
Jacek Tomkiewicz: Euro-zone and the financial crisis	567
Magdalena Tusińska: Is economic growth of the European Union countries smart?.....	578
Monika Utzig: Liabilities of households in monetary financial institutions ...	589
Monika Walicka: Tax impact on competitiveness of small enterprises.....	599
Grzegorz Wałęga: Socio-economic determinants of household debt in Poland	610
Grażyna Węgrzyn: Economic determinants of innovation in the service sector	621
Anna Wildowicz-Giegiel: Conditions of intellectual capital creation in Polish enterprises	632
Sylvia Wiśniewska: Building cooperation between science and business as a challenge for innovation policy of state.....	642
Renata Wojciechowska: Problem of research method in economy.....	651
Jarosław Wojciechowski: Impact of time preferences disturbance on the level of balance unemployment, based on the example of Poland.....	662
Alfreda Zachorowska, Agnieszka Tylec: Cost efficiency of active labour market programmes in Silesian Voivodeship in 2005-2010	673
Urszula Zagóra-Jonszta: Banking sector in the Second Republic of Poland	684
Małgorzata Zielenkiewicz: The degree of public regulation and the standard of living.....	694
Mariusz Zieliński: Fiscal policy and economic crisis in selected European Union countries.....	704

Grzegorz Sobiecki

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

PIENIĄDZ DOSKONAŁY

Streszczenie: U podstaw wszystkich toczących się dyskusji o globalnej walucie oraz tworzonych oddolnie systemów alternatywnych walut leży specyficzne dobro – pieniądź. Aby wiedzieć, do jakiego pieniądza warto dążyć, autor postanowił na nowo odpowiedzieć na dwa pytania: czym właściwie jest pieniądź? Jakie właściwości ma pieniądź doskonały?

Słowa kluczowe: teoria pieniądza, waluta.

1. Wstęp

Niektórzy analitycy oceniają, że w ciągu 15 lat powstanie globalny bank i globalna waluta. Robert A. Mundell twierdzi, że takowa o mały włos nie została wprowadzona przez Roosevelta ponad pół wieku temu¹. Wielu ekonomistów o wielkich nazwiskach, przedstawicieli różnych ekonomii, rozważało taki pomysł. Pisali o tym J.S. Mill, D. Ricardo, A. Marshall, J.M. Keynes, J. Tobin. Ostatni kryzys wzbudził na nowo dyskusję o globalnej walucie, a jak twierdził prof. Rybiński w 2006 r. – nie tylko naukowe, ale i polityczne prace nad walutami globalnymi trwają już od dłuższego czasu w różnych częściach globu². Na marginesie dyskusji toczącej się na poziomie makroekonomicznym, na poziomie mikro, ukradkiem, faktycznie powstają oddolnie globalne, prywatne, wirtualne, anonimowe, elektroniczne, transparentne i niezależne waluty (wszystkie cechy różnie rozłożone między projektami) o otwartym źródle. Jednak wspólnym mianownikiem tych dyskusji i projektów jest specyficzne dobro – pieniądź. Aby wiedzieć, do jakiego pieniądza warto dążyć, autor postanowił na nowo zadać pytanie: jaki jest idealny pieniądź?

---

¹ J. Żakowski, *Zróbmy jedną światową walutę!*, Rozmowa z Robertem A. Mundellem, „Polityka”, 12 października 2009r., <http://goo.gl/aHnOa>.

² K. Rybiński, *Waluty globalne – wprowadzenie do dyskusji*, „My, nasz złoty, globalizacja”, Panel dyskusyjny Klubu Dziennikarzy Biznesowych, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, 21 września 2006, Warszawa, <http://goo.gl/4obxI>.

2. Istota i geneza pieniądza

„Pieniądz to pewien powszechnie akceptowany towar, za pomocą którego dokonujemy płatności za dostarczone dobra lub wywiązujemy się z zobowiązań, inaczej mówiąc jest to środek wymiany” – można przeczytać w jednym z najpopularniejszych w Polsce podręczników do ekonomii autorstwa D. Begg, S. Fishera i R. Dornbruscha³. F.S. Mishkin z kolei pisze „Ekonomiści definiują pieniądz (często mając na myśli podaż pieniądza) jako wszystko, co jest powszechnie akceptowane w formie zapłaty za dobra i usługi lub spłaty długu”⁴. P. Samuelson w nie mniej popularnym podręczniku twierdzi, że pieniądz to „środek wymiany, środek płatniczy [...] waluta obiegowa i sumy na rachunkach czekowych [...]”, „powszechnie przyjmowany środek wymiany”, a dalej, że „pieniądz jest swego rodzaju smarem, ułatwiającym wymianę”⁵. Podobnie uważają G. Mankiw i M.P. Taylor: „w gospodarce pieniądz jest zbiorem aktywów, którymi ludzie posługują się regularnie, aby kupować dobra i usługi od innych ludzi”⁶. R. Hall natomiast stwierdza: „Kiedy mówimy o pieniądzu, to mamy na myśli pewne szczególne znaczenie tego pojęcia. Pieniądzem jest pieniądz gotówkowy [...] oraz salda rachunków czekowych społeczeństwa”⁷. Z. Polański zwraca uwagę natomiast, że „współczesny pieniądz jest specyficznym instrumentem finansowym”⁸. Wszystkie definicje sprowadzają się do określenia pieniądza, a właściwie warunku oddzielającego pieniądz od nie-pieniądza jako „powszechnie akceptowanego środka płatniczego”. Jest to zatem dość płynny warunek, który zresztą wydaje się być przyczyną powstania tak wielu rodzajów i form pieniądza.

W historii pieniądza, mimo że wskazuje się najczęściej na Fenicjan, nie było prawdopodobnie jednego momentu, gdy ktoś wynalazł ideę pieniądza bez wcześniejszego jego doświadczenia. Pieniądz ewoluował powoli aż do dzisiejszej postaci elektronicznego pieniądza kredytowego (jeśli chodzi o pieniądz transakcyjny) dostępnego *a vista* na koncie bankowym, kartach kredytowych, PayPass, a niedługo w telefonie komórkowym, oraz jego mniej płynnych form. Ewolucja idei pieniądza od zawsze jednak wiązała się z wymianą jednych dóbr na inne. Wraz ze wzrostem specjalizacji i różnorodności dóbr pod względem ich płynności rosła potrzeba posiadania wygodnego środka wymiany i płatności. Pieniądz wyewoluował zatem jako dobro o szczególnych cechach umożliwiających wymianę oraz podnoszących jej wygodę, szybkość, uniwersalność. Funkcjonalność pieniądza wiąże się przede wszystkim z ułatwianiem wymiany i regulowaniem zobowiązań, a przy okazji stanowaniem uniwersalnego środka mierzenia i gromadzenia wartości. W związku

³ D. Begg, S. Fisher, R. Dornbrusch, *Makroekonomia*, PWE, Warszawa 2007, s. 103.

⁴ F.S. Mishkin, *Ekonomika pieniądza, bankowości i rynków finansowych*, PWN, Warszawa 2002, s. 85.

⁵ P. A. Samuelson, W.D. Nordhaus, *Ekonomia*, t. 1, PWN, Warszawa 1998.

⁶ N.G. Mankiw, M.P. Taylor, *Makroekonomia*, PWE, Warszawa 2009, s. 185.

⁷ R. Hall, J.B. Taylor, *Makroekonomia*, PWN, Warszawa 2005, s. 123.

⁸ B. Pietrzak, Z. Polański, B. Woźniak, *System finansowy w Polsce*, PWN, Warszawa 2008, s. 57.

z tym sankcjonowanie przez władze, wybierane w celu reprezentowania interesu ogólnego, jednego specyficznego dobra w ramach kraju, jakim jest pieniądz – niezależnie od historycznego momentu czy kraju – jako pełnoprawny środek płatniczy było logiczną konsekwencją wydarzeń. Było także kolejnym ułatwieniem wymiany, gdyż przeniosło część odpowiedzialności i ryzyka za utrzymanie jego wartości (w tym zapobieganie wypieraniu pieniądza dobrego przez zły) oraz podaży na wyższy poziom ogólności, z którego dopiero można oceniać ogół wykorzystania i to zadanie realizować. Pieniądz jest zatem tyle warty, ile warte są dobra, które za niego można kupić. W takim rozumieniu nie jest istotne samo w sobie, ile za jedną walutę możemy otrzymać drugiej ani jaki nominal otrzymamy za wniesioną do przedsiębiorstwa pracę, ale ile za otrzymaną walutę jesteśmy w stanie zakupić dóbr. Lepsze byłoby zatem określenie pieniądza jako reprezentującego wartość realną, a nie ją posiadającego. Fakt posiadania wartości (*intrinsic value*) nie dyskwalifikowałby przy tym dobra, aby je uznać za pieniądz. Biorąc pod uwagę realizowanie także innych specyficznych funkcji w warunkach płynnego kursu walut, należy stwierdzić, że *posiada* on także wartość jako taką – subiektywną (użyteczną) i obiektywną (realną – siłę nabywczą).

Pozyskanie pieniądza obciążone jest pewną opłatą, tym większą, im większe ryzyko chce się zniwelować lub im większe są koszty utrzymywania określonej podaży (choć te zmieniają się bardzo powoli). Wiąże się to z dwoma faktami. Po pierwsze, nie realizuje on wszystkich oczekiwanych od pieniądza funkcji doskonale i wiąże się przeto z ryzykiem (np. płynności, utraty wymiennej wartości). Po drugie, utrzymanie podaży pieniądza oraz dotyczącej go polityki wiąże się z kosztami. Skoro pieniądz zaczął przynosić dochód, naturalnie zatem stał się pewną inwestycją (kapitałem). Jednakże inwestycji tej nie należałoby porównywać do inwestycji realnych, właśnie ze względu na te fundamentalne, naturalne funkcje i *postulowane* cechy, które mogą się ujawnić w każdym niemal momencie, wraz z wolą ich dysponenta czy właściciela. Jego inwestycyjna czy kapitałowa funkcja jest przede wszystkim rezultatem ryzyka chwilowego braku potrzebnego środka wymiany. Historia pieniądza i ewolucja jego postrzegania zmieniała oczekiwania odnośnie do jego funkcjonalności i cech jako dobra specyficznego, wykraczające poza to, „co się zwykle daje lub otrzymuje przy kupnie lub sprzedaży towarów, usług czy czegokolwiek innego”⁹. Płynny kurs walutowy spowodował, że pieniądz stał się także dobrem bardziej inwestycyjnym, niż by to wynikało z niedoskonałości w wypełnianiu swoich funkcji. Stał się podatny na spekulacje, czyli kupno i sprzedaż w celu zysku, kosztem innego uczestnika rynku. Jednakże spekulatywność wydaje się cechą pochodną, gdyż nie byłaby możliwa, gdyby nie istniały niezależne motywy posiadania pieniądza – pieniądz spekulatywny utraciłby swoją bazę, mówiąc językiem inwestorów. Dlatego też cechę tę należy oddzielić od bazy.

⁹ J.K. Galbraith, *Pieniądz. Pochodzenie i losy*, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Warszawa 2011, s. 98, 112.

3. Cechy i funkcje idealnego pieniądza

Aktywa są zatem pieniądzem (bazowym), jeśli realizują funkcje pieniądza oraz mają cechy pieniądza. Idealny pieniądz będzie zatem doskonale realizował te funkcje i posiadał pełnię pożądanych cech. Niestety, ocena doskonałości realizacji funkcji, tak samo jak i kwalifikacji dobra jako pieniądza, pozostaje płynna i relatywna przede wszystkim względem alternatywnych dóbr. Istnienie pieniądza doskonałego oznacza praktyczne korzyści, a szczególnie mniejsze koszty transakcyjne (w wymiarze realnym – czasu, pieniądza): w obliczaniu wartości, wycenie dóbr, zawieraniu transakcji, poszukiwaniu alternatywnych sposobów wymiany; ułatwia zatem obrót gospodarczy. Posługując się porównaniem P.A. Samuelsona – idealny pieniądz, jak idealny smar, zniweluje wszelkie tarcia w mechanizmie gospodarczym.

Cztery podstawowe ekonomiczne funkcje pieniądza, które wyewoluowały, to jak powszechnie wiadomo: środek wymiany – ułatwia pośrednią wymianę jednych dóbr na inne; środek płatności – umożliwia czasowe oddzielenie rozliczania od przepływu towarów i dóbr, a także regulację zobowiązań; miernik wartości – umożliwia wycenę wartości wymiennej oraz subiektywnej dobra w uniwersalnej jednostce; środek przechowania wartości wraz z podfunkcją kapitałową.

Pożądane cechy pieniądza, które wspierają realizację powyższych funkcji, zbliżają do ideału pieniądza:

- łatwość i wygoda posługiwania się: lekkość (wysoka realna wartość w stosunku do wagi), nie zajmuje dużo miejsca, łatwość transportu, łatwość przechowywania, łatwość przekazywania, podzielność, jednorodność (ekwiwalentność), trwałość, trudność sfalszowania,
- płynność/elastyczność,
- transparentność,
- optymalna różnorodność form do różnych zastosowań,
- akceptowalność (efekt sieciowy), rozpoznawalność,
- niewielka różnorodność walut,
- zdolność do reprezentowania wartości.

Spośród wymienionych cech kilka wymaga wyjaśnienia. Płynność pieniądza oznacza, że w dowolnym momencie, gdy pojawi się zapotrzebowanie na niego – zostanie zaspokojone, gdyż w każdym momencie będzie możliwość uzyskania tego pieniądza – np. na rynku walutowym. Z drugiej strony – gdy znajdzie potrzeba jego wymiany, będzie można to zrobić, gdyż znajdzie się druga strona, która go zaakceptuje w zamian za określone dobro lub walutę. Transparentność wiąże się przede wszystkim z funkcją środka wymiany. Transparentny pieniądz nie stanowi problemu w wymianie, jest wykorzystywany intuicyjnie, bez potrzeby rozpatrywania zagadnień dotyczących istoty pieniądza i kontrolowania jego siły nabywczej. Cechą nie bez znaczenia jest także niewielka – im mniejsza tym lepiej – ilość rodzajów pieniądza (niewielka ilość walut), szczególnie w obrębie jednego kraju. Duża ilość

walut może powodować chaos i uniemożliwiać realizację podstawowych funkcji pieniądza¹⁰.

Najistotniejszą cechą pieniądza wydaje się zdolność do reprezentowania wartości. Subiektywna wartość pieniądza wiąże się z subiektywnie postrzeganą użytecznością samej waluty, szczególnie jej funkcjonalności, jako pieniądza, nawet jeśli nie ma ona właściwości użytecznych fizycznie. Całokształt indywidualnej wyceny zestawiony z wyceną innych sprzedających i kupujących ma wpływ na kształtowanie się jego wartości obiektywnej – wynikowej, rynkowej.

Obiektywna wartość zatem, czyli rynkowa siła nabywcza, zależy ostatecznie z jednej strony od planowanego popytu na dobra, oferowane w sprzedaży, które generują pochodny popyt na pieniądz (albo dotyczący bieżących wydatków: motyw transakcyjny; albo przyszłych: motyw przezornościowy). Z drugiej strony zależy od podaży: zarówno dóbr (w tym walut i pracy osobistej, za którą otrzymujemy wynagrodzenie), które generują oferty sprzedaży pieniądza (chęć wymiany posiadanego pieniądza na dobra, waluty czy też pracę), jak i podaży samego pieniądza, czyli jego ilości w obiegu (rzadkości). Współczesny pieniądz ma także funkcję kapitałową – może przynosić określony dochód związany z ryzykiem mniejszej płynności, czyli niemożności realizowania funkcji pieniądza. Wybór formy utrzymywania pieniądza jest subiektywny i zależy naturalnie od stopy procentowej. Im jest ona wyższa, tym większe ryzyko niepłynności posiadacze pieniądza są skłonni podjąć. Działa w tym przypadku motyw portfelowy popytu na pieniądz – potrzeba posiadania nie tylko aktywów pieniężnych przynoszących dochód, ale także płynnego pieniądza. Zdolność pieniądza do realizacji podstawowych funkcji zależy zatem od skłonności do ryzyka oraz obowiązującej stopy procentowej.

Popyt na pieniądz pochodny względem popytu na dobra jest uzależniony od cen dóbr, zatem i od inflacji. Wyższe ceny dóbr zmniejszają siłę nabywczą pieniądza. Minimalna cena oferowanego pieniądza, zwłaszcza towarowego, może wynikać także z poniesionych nakładów czynników wytwórczych w związku z: wydobywaniem kruszcu, surowców do wyrobu pieniądza, wytworzeniem fizycznego pieniądza (wartość takiego pieniądza powinna być wyższa niż koszt wytworzenia), czy też kosztami udostępnienia pieniądza. Zarówno oferty sprzedaży pieniądza w wyrażeniu międzynarodowym, czyli walut, jak i oferty ich kupna podlegają zmianom wynikającym ze spekulacji.

Oprócz ujęcia wartości z punktu widzenia jednostki lub grupy, warto zauważyć także rozróżnienie między posiadaniem przez pieniądz niezależnej wartości własnej a wartości pochodnej związanej z reprezentowaniem wartości innych dóbr. Jest to

---

¹⁰ Działo się tak np. podczas wojny secesyjnej w Stanach Zjednoczonych, kiedy w obiegu krążyło ok 7000 różnych banknotów; przy takiej różnorodności prawo Greshama-Kopernika szybko się sprawdzało. Było ok 5000 fałszywych emisji. Ciężko było prowadzić działalność gospodarczą bez aktualnego przewodnika, podającego różnice między rzetelnymi banknotami a gorszymi, emitowanymi przez nieistniejące już banki, czy też fałszywymi, podawanymi regularnie w »Bank Note Reporter« i »CounterfeitDetector.«, por. J.K. Galbraith, wyd. cyt., s. 112.

o tyle istotne, że popyt na pieniądź będzie zależał od obu wartości. Pieniądź bowiem, jako dobro, może mieć właściwości numizmatyczne, historyczne itp. lub też fizyczne, jak np. wykorzystywanie złota w formie surowca do produkcji urządzeń elektronicznych. Posiadanie zbyt dużej użyteczności własnej może bardzo utrudniać posługiwanie się pieniądzem w celach wymiany – czyli reprezentowanie wartości innych dóbr. W czasie hiperinflacji m.in. w Niemczech ta pierwsza przeważała nad drugą – banknoty miały relatywnie zbyt dużą użyteczność jako opał, żeby mogły być wykorzystywane jako środek wymiany. Popyt na idealny pieniądź wynika przede wszystkim z potrzeby dobra, które realizowałoby funkcje pieniądza. Inna wartość nie byłaby potrzebna, choć mogłaby się okazać przydatna jako „wartość fundamentalna” – zabezpieczenie przed spadkiem wartości realnej do zera, gdy posiadający ją nie byłiby skłonni oferować jej poniżej pewnego pułapu ceny.

Niebagatelną rolę w kształtowaniu wartości odgrywają także oczekiwania co do kształtowania się wymienionych czynników (szczególnie akceptowalności i wartości), które siłą mechanizmów społecznych i psychologicznych wpływają na wartość. W szczególności popyt na pieniądź i jego oferty sprzedaży podlegają efektom tłumienia oraz efektom sieciowym (pozytywnym lub negatywnym). Dla zyskania akceptowalności musi zostać przekroczona pewna masa krytyczna akceptowalności – niezbędnej, zgodnie definicją przyjętą na bazie naturalnej historii pieniądza. Wówczas kolejne podmioty gospodarcze mogą ocenić istniejące zainteresowanie, znajomość, akceptowalność waluty wystarczającą do tego, żeby z jednej strony zgodzić się na przyjęcie waluty jako zapłaty w wymianie za towar czy usługę lub jako spłatę zobowiązania, a z drugiej – mając świadomość tego, że otrzymany pieniądź istotnie posiada realną wartość, gdyż reprezentuje wartość dóbr, które można w rzeczywistości nabyć, gdyż inne podmioty (z bliskiego otoczenia) również akceptują ten pieniądź. Masę krytyczną można osiągnąć planowo, odgórnie, ustanawiając określone dobro, co do którego nie ma wątpliwości, że utraci zdolność do reprezentowania wartości – że jego wartość użyteczna nie zdominuje popytu na niego i tym samym jego wartości wymiennej. Można także wprowadzić odpowiednie regulacje, które zreformują dotychczasowy pieniądź, dostosowując jego formę do interesu publicznego. Nie jest jasne, czy można osiągnąć masę krytyczną oddolnie – poprzez inicjatywę prywatną. Musiałaby ona bowiem zgromadzić wystarczającą liczbę podmiotów, które uznają, że nowa oferowana alternatywa posiada istotnie lepsze właściwości lub oferuje pewną dodatkową, nie niezbędną, użyteczność pieniężną, by nie tylko przyciągnąć podmioty do tej koncepcji, ale także spowodować, by odeszły od korzystania z istniejących walut. Byłoby to o tyle trudniejsze, im bliższe idealnej walucie byłby istniejące pieniądze. Internet ma nieobliczalne możliwości kreowania efektów sieciowych, których znamienitym przykładem jest szybki rozwój Facebooka, który zaczynał jako serwis uczelniany. Idealna waluta alternatywna wobec istniejących musiałaby osiągnąć ten efekt, nie tracąc jednocześnie innych właściwości.

Podleganie społecznym i psychologicznym efektom powoduje trudność określenia postulowanej wartości pieniądza (idealnego). Po pierwsze, istnieje brak spój-

ności oczekiwań co do kształtowania się czynników wartości oraz roli pieniądza – sprzeczność interesów różnych interesantów systemu monetarnego, po drugie, zmienność tych oczekiwań w czasie, nierzadko wraz z uzyskiwaniem większych wpływów przez jedne grupy, a ich utratą przez inne.

Tak więc stałości wartości obiektywnej oczekują kierujący się motywem transakcyjnym. Ważną dla nich cechą wymiany jest ekwiwalentność. Opóźnienia czasowe między wpływami a wydatkami nie powinny wpływać na siłę nabywczą pieniądza. Względnej stałości dopuszczającej wzrost wartości (deflacje) oczekują kierujący się motywem przezornościowym, którzy decydują się na utrzymanie środków pieniężnych w dłuższym czasie dla minimalizowania ryzyka płynności w przypadku nieprzewidzianych wydatków, a także motywem portfelowym, którzy przynajmniej część majątku pragną gromadzić w płynnym pieniądzu. Nie mają oni nic przeciwko wzrostowi wartości, jednak nie jest on celem, dla którego decydują się na utrzymanie pieniądza. Jednoznacznego wzrostu wartości pragną zatem inwestorzy, ale także ci, którzy wydają pieniądze (kupujący dobra) oraz pożyczkodawcy, gdyż pożyczona kwota musi zostać zwrócona w nominale. Z tego samego powodu pożyczkobiorcy oczekują, by siła nabywczą środków, które muszą oddać, była jak najmniejsza, a ci, którzy mają otrzymać pieniądze, chcą za jednostkę waluty oddać jak najmniejszą ilość dóbr. Istnieje niestety także grupa, która ma interes w wahanii się tej wartości – spekulanci. Zarabiają oni na kupnie i sprzedaży walut, na wzrostach i spadkach.

Sprzeczne oczekiwania poparte działaniami na rzecz własnego interesu powodują w rezultacie wahania (głównie krótkoterminowe) wartości, co promuje interes spekulantów i napędza spekulację oraz wzrost grupy osób mających osobisty interes w wahanii się wartości realnej pieniądza, przynajmniej do czasu, gdy nie stracą zaangażowanych środków na rzecz innych uczestników spekulacji.

By rozwiązać kwestię postulowanej wartości pieniądza, warto się odwołać do wyższych celów gospodarki i podlegającego jej systemu monetarnego. Założmy, że podstawową funkcją gospodarki i systemu monetarnego jest umożliwienie i wsparcie swobodnej, płynnej realnej wymiany oraz wzrostu bogactwa (dobrobytu) wszystkich podmiotów gospodarczych, bez wpływania sztucznie na wzrost dysproporcji w jego dystrybucji¹¹. Ze względu na symetryczność pośredniej wymiany i wyewoluowane funkcje pieniądza zmiany siły nabywczej idealnego pieniądza nie są zatem pożądane (**postulat 1**). Wobec tego system monetarny powinien ograniczać możliwości sztucznego i celowego wpływania na wartość pieniądza i jego wahaniami – zapobiegać możliwościom spekulacji finansowych, które nie ułatwiają realnej wymiany ani nie generują bogactwa (zysk jednych jest stratą drugich), a zmieniają jedynie jego dystrybucję na bardziej nierównomierną (**postulat 2**).

Realna wartość pieniądza to faktyczna ilość pieniądza w obiegu (w ofertach sprzedaży) w stosunku do użyteczności, którą za jego pośrednictwem można uzyskać. Gdy rośnie zrealizowana użyteczność (zatem produkt realny, jakość dóbr) przy

¹¹ Nie przesądza to ingerencji w redystrybucję lub jej zaniechania.

stałej jego podaży – obiektywna jego wartość będzie spadała. Logiczny wydaje się zatem postulat, by ilość pieniądza podążała w sposób uwzględniający różne okoliczności i szoki za realnym rozwojem gospodarki – zmianami realnego produktu i jakości (użyteczności) dóbr dla stabilizacji jego wartości i podtrzymania wysokiego stopnia posiadania cech idealnego pieniądza (**postulat 3**).

Warto zauważyć, że wśród cech wspierających realizację funkcji pieniądza autor nie wymienia anonimowości ani całkowitej niezależności od instytucji (ainstytucjonalności¹²). Nie jest także określona jednoznacznie geneza idealnej waluty czy też niemożność cofania transferu – cech postulowanych przez twórców niektórych pieniędzy alternatywnych (np. Bitcoina). Nie jest także pewne, czy idealny pieniądz powinien posiadać suwerena.

Anonimowość może być w pewnych przypadkach pożądana, jednak jako taka nie wspiera, a może niekiedy utrudniać transakcje i generować dodatkowe koszty transakcyjne związane ze zwiększonym ryzykiem. Ponadto sprowadza gospodarujące jednostki do roli bezosobowych (nieidentyfikowalnych) podmiotów, uniemożliwiając dochodzenie swoich praw w przypadku oszustwa czy też pomyłki (również koszty transakcyjne). Ainstytucjonalność z kolei może być rozumiana nie tylko jako brak kontroli banków komercyjnych nad przepływem pieniądza, ale i banku centralnego nad jego podażą, a przede wszystkim brak poświadczenia, że dane dobro ma gwarancję instytucji publicznej, że gdy tylko nikt nie będzie mógł przyjąć pieniądza, ona zawsze go przyjmie, a z drugiej strony – gdy żaden podmiot nie będzie skłonny pozbywać się posiadanych pieniędzy (np. kupując od innej jednostki rządowe obligacje) – ona zapewni dodatkową podaż lub przyjmie środki pieniężne. Taka cecha może się kłócić z realizacją pełnej czy też nawet wystarczającej akceptowalności, gdyż każdy transfer między osobowymi podmiotami jest osadzony w jakichś instytucjach, jeśli nie oficjalnych – publicznych, to społecznych.

Suwerenny człowiek to człowiek niezależny, wolny w decyzjach i niepodlegający wpływom, posiadający własne potrzeby, cele i środki ich realizacji, który samodzielnie podejmuje decyzje dotyczące siebie i wszystkich podległych mu jednostek, rzeczy. Suwerenna waluta (twór bezosobowy) natomiast to taka, która jest niezależna od procesów zewnętrznych. Aby tak było, powinna posiadać suwerena, czyli osobę lub ciało osobowe, które dba o jej jakość, czyli wartość, i reaguje na okoliczności wewnętrzne i zewnętrzne, nie jest on przy tym ograniczony przez te okoliczności lub wpływy do żadnego konkretnego działania. Suweren waluty, również posiadający własne potrzeby (interes publiczny, choć niekiedy i partykularne interesy) i będący w obopólnej relacji z podległą mu walutą, stanowi nieograniczone, pieniężne wsparcie ostatniej szansy dla wszystkich podległych mu jednostek, szczególnie w czasie, kiedy podległe mu podmioty prosperują nieprawidłowo. Posiadanie tak zdefiniowanego suwerena jest warunkiem koniecznym, ale niewystarczającym do pełnej suwerenności waluty, dopóki choćby w minimalnym stopniu ulega ona w rzeczywistości zewnętrznym wpływom (interesom) i okolicznościom, wbrew woli swego suwerena.

¹² Niekoniecznie oznacza to nielegalność, ale może być tego logicznym rezultatem.

Wątpliwość może dotyczyć potencjalnego istnienia suwerena działającego zgodnie z mechanizmami sztucznej inteligencji, który reaguje na okoliczności w sposób automatyczny. Za odrzuceniem tej możliwości przemawia fakt, że sztuczna inteligencja nie jest tak kreatywna, jak rzeczywista. Technologia rozwija się w takim tempie, że trudno rozstrzygać, czy i kiedy jakaś maszyna przejdzie test Turinga¹³, co by oznaczało zbliżenie się sztucznej inteligencji do idei niezależności od człowieka, notabene, przynajmniej w określonym przez niego zakresie.

Wydaje się, że do realizacji koncepcji waluty doskonałej niezbędny jest suweren dbający o suwerenność i wartość waluty *albo*¹⁴ posiadanie minimalnej, własnej (wewnętrznej), niezerowej użyteczności (wartości) dobra, czyli gdy pieniądz jest towarem albo uzależnia swoją wartość od określonego towaru, przy czym drugi warunek nie gwarantuje utrzymania wartości, a jedynie trwanie i zapobiegnie spadkowi tej wartości do zera. Istnienie suwerena – gwaranta fundamentalnej wartości, w jakiegokolwiek formie, ułatwia lub wręcz umożliwia uruchomienie efektu sieciowego i zapewnienie trwania i stałości waluty. Podobnie jego brak, przy naturalnie ukształtowanym charakterze, w oparciu o wartość własną, może zapewnić trwanie i względną stabilność waluty, jednak przy dodatkowym ryzyku wynikającym z różnorodności pieniężnych interesów i siły oddziaływania. Determinowałyby to wszak konieczność rozwiązywania problemów bez udziału suwerena i nie zawsze stanowi realizację interesu społecznego. Z tego też powodu dominującymi walutami są te, które posiadają mniej lub bardziej niezależnego gwaranta jakości i wartości, suwerena, czyli pieniądz fiducjarny.

4. Podsumowanie

Spośród wszystkich cech idealnego pieniądza najbardziej dyskusyjne są te, które wiążą się ze sterowaniem nim lub gwarantowaniem wartości. To te cechy stoją u podstaw toczących się dyskusji naukowych rozważających wprowadzenie waluty globalnej oraz prób utworzenia globalnych, niezależnych – prywatnych walut alternatywnych. Zabierając głos w dyskusji, autor stwierdza, że aby wspierać swobodną, płynną wymianę w gospodarce i wzrost bogactwa (dobrobytu) wszystkich podmiotów gospodarczych, nie wpływając sztucznie na wzrost dysproporcji w jego dystrybucji:

- idealny pieniądz (bazowy), który spełniałby w społeczeństwie doskonale swoje funkcje, powinien przede wszystkim utrzymywać swoją siłę nabywczą na

---

¹³ Test Turinga to sposób określania zdolności maszyny do posługiwania się językiem naturalnym, pośrednio mającym dowodzić opanowania przez nią umiejętności myślenia w sposób podobny do ludzkiego. Człowiek prowadzi rozmowę z pozostałymi stronami. Jeśli nie jest on w stanie zgodnie z rzeczywistością określić, czy któraś ze stron jest maszyną, czy człowiekiem, wtedy maszyna przeszła test.

¹⁴ Co jest zgodne z tzw. teorematem regresji austriackiej szkoły ekonomii.

względnie stałym poziomie, który dopuszcza nieznaczną inflację motywującą do wydawania i przedsiębiorczości;

- system monetarny powinien ograniczać możliwość sztucznego wpływania na wartość pieniądza, w tym względem innych walut i jego wahania – zapobiegać możliwościom spekulacji finansowych;
- wzrost ilości pieniądza powinien podążać, w sposób uwzględniający istniejące antycypowane okoliczności i szoki, za realnym rozwojem gospodarki – wzrostem realnego produktu i jakości (użyteczności) dóbr, co ustabilizuje realną wartość pieniądza (zapobiegnie nadmiernej, niekontrolowanej inflacji monetarnej) i umożliwi pełne realizowanie podstawowych funkcji.

Ponadto do realizacji tych postulatów wydaje się niezbędny suweren – gwarant i kontroler waluty *lub* optymalna wewnętrzna użyteczność dobra, która zapobiegnie spadkowi wartości waluty do zera.

Literatura

- Begg D., Fisher S., Dornbrusch R., *Makroekonomia*, PWE, Warszawa 2007.
- Galbraith J.K., *Pieniądz. Pochodzenie i losy*, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Warszawa 2011.
- Hall R., Taylor J.B., *Makroekonomia*, PWN, Warszawa 2005.
- Mankiw N.G., Taylor M.P., *Makroekonomia*, PWE, Warszawa 2009.
- Mishkin F.S., *Ekonomika pieniądza, bankowości i rynków finansowych*, PWN, Warszawa 2002.
- Pietrzak B., Polański Z., Woźniak B., *System finansowy w Polsce*, PWN, Warszawa 2008.
- Rybiński K., *Waluty globalne – wprowadzenie do dyskusji*, „My, nasz złoty, globalizacja”, Panel dyskusyjny Klubu Dziennikarzy Biznesowych, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, 21 września 2006, Warszawa, <http://goo.gl/4obxI>.
- Samuelson P.A., Nordhaus W.D., *Ekonomia*, t. 1, PWN, Warszawa 1998.
- Żakowski J., *Zróbmy jedną światową walutę!*, Rozmowa z Robertem A. Mundellem, „Polityka”, 12 października 2009 r., <http://goo.gl/aHnOa>.

THE PERFECT CURRENCY

Summary: The root of all ongoing discussions on the global currency and the rise of alternative monetary systems created by private individuals is a specific good, money. To know to what money it is worth aspiring, the author decided to answer once again two questions: what exactly is money? What properties does the perfect currency have?

Keywords: theory of money, currency.